

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 1000.—; pt. particulari Lei 600.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 400.—. În străinătate Lei 1200.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 10 —

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Velicu.**

Sumarul:

Ideea de organizare în economia politică. — Dela Academia Română. — Oameni celebri despre criza economică-politică mondială. — Colaborarea economică europeană. — Bursa. — *Cronică*: Circulația fiduciară. Economiiștii germani. Situația agricolă a țării. Problema preșurilor. Controlul averilor.

Ideia de organizare în economia politică.

(Urmare).

3. Idealuri economice și politice.

Am amintit de o dezvoltare în domeniul idealurilor economice, dela interesul individual către unul colectiv; trecerea societății înaintea individului. Dar acest lucru nu e destul de lămurit. Simpla afirmație că „interesul colectiv trece înaintea celui individual”, nu spune destul.

Diferențele țării au înțeles cu totul altfel în practică servirea acestui ideal colectiv. Pentru Rusia, colectivismul are întâi un înțeles negativ, acela de eliminare a oricărei importanțe a individului. Insul nu trebuie să mai existe, nu trebuie să aibă nici un rol, oricât de șters, și interesul lui nu are voie să influențeze, ori cât de puțin, o acțiune dusă de societate. Dar nici societatea la rândul ei nu era obiectul unei acțiuni hotărâte ale politicii economice a statului. Întreaga operă de organizare economică, s'a văzut mai ales în ultimul timp acest lucru, era determinat de un scop cu totul politic, de dominare a tuturor neamurilor. Colectivismul era un ideal secundar, mai

puțin clar, numai o metodă de a ajunge mai curând la împlinirea idealului.

O Germantă mare este idealul pe care-l urmărește național-socialismul, dar pentru ei ideea unei comunități conștente și puternice este un ideal principal.

Se crede chiar posibilitatea de rezolvare a tuturor greutăților unui neam prin întărirea în rândurile populației a ideii de „Gemeinnutz geht vor Eigennutz”. Ori această enunțare este una cu totul deosebită de acela a sovhozurilor rusești. Deși nu suficientă ca ideal în sensul celor de mai înainte, ea nu exclude un conflict între societate și individ, recunoaște chiar existența individului și cere chiar întărirea lui pentru a putea servi mai bine colectivitatea.

Conflictul dintre colectivitate și individ este una dintre problemele de căpetenie ale zilelor noastre și întreagă discuție și punere de probleme depinde de felul cum e privită această chestiune. Neamurile latine, dar și unele saxone, sunt aproape „organice” împotriva ideii de „colectivitate”, cu drept de predominare și acceptă un regim al acestui ideal uneori cu resemnarea unui om neputincios de a face altfel, dar mereu nemulțumit de starea în care se află.

Aici s'ar putea pune problema unei educații pentru a da poporul puțină acceptare voluntară și deci conștente a primatului colectivității. E o problemă grea, însă nu este de nereșolvat. Ea poate fi înlocuită cu un sentiment mai ușor, acela al solidarității naționale, a servi unei idei iar nu unei societăți omenești; o atitudine care prinde mai ușor țările la un popor format din individualități. Un neam luptă pentru o „unitate națională”,

pentru o înălțare spre soare a lui, iar altele pentru ca neamul să fie puternic, bogat și stăpânind neamuri multe.

Cele două noțiuni despre formele generale de manifestare ale fenomenului economic în societate, individual și colectiv, nu sunt așa cum ar părea: o teză și o antiteză. Această teorie clasică și frumoasă păcătuiește prin comoditate, ea e ușoară și evită discuții grele. În realitate, nu există decât dintr'un punct de vedere foarte restrâns, o teză și o antiteză și o serie nesfârșită de manifestări posibile.

În cazul nostru, pentru a nu prelungi aici discuția, apare a treia formă posibilă de privire și realizare a fenomenului economic: cea istorică-morală. E celace încercăm să însemnăm aici: este o formă care se potrivește mai bine cu ceea ce unele popoare conștiente și vii, pot să împlinescă și să desvolte în cele mai bune condițiuni în cadrul ei.

Această formă se precizează numai azi ca urmare la revoluțiile naționale, cum este cea național-socialistă și mai ale sa unela dintr'o țară mai mică. Ea are un înțeles moral pe care nu l-au putut bănuți economiștii dela școala lui Adam Smith sau a lui Karl Marx. Împlinirea acestor forme noi a fost împiedecată de războiul care a determinat o formă specifică acestei situații dar trecerea lui va da o mai puternică puțință de dezvoltare a acestor forme.

Un ideal politic, determină în mod natural și pe cel economic dar aici, în materie economică, trebuie deosebite două categorii de interese:

Se urmărește întâu, vorbind în general, o mai bună ori un minim absolut ori relativ de stare materială generală și numai în al doilea rând o anumită realizare economică cu caracter general care să aibe și un rezultat material dar care să servească în mod direct idealul politic.

Aceste două categorii de idealuri economice sunt distincte și singura apropiere între ele stă faptul că sunt ambele „economice”. Deosebirea trebuie făcută pentru motivul că ceea ce este permanent în viața economică, nu ține decât în măsură restrânsă seamă de un ideal politic și pe de altă parte, acțiunea economică ce urmărește ajutorarea împlinirii unui ideal politic, nu se poate depărta prea mult de interesul indiscutabil omnesc în faptele și acțiunile cu scop și rezultat material.

Discuția devine grea și lesă din cuprinsul acestei încercări, dacă am voi să analizăm mai departe acest raport care așa cum l-am expus, este însuși mai mult aproape de aparență decât de fond.

idealul economic care ne interesează aici, trebuie pentru buna lui împlinire să țină seamă de cele două caracteristice de mai sus.

4. Care poate fi idealul economic național?

Din cele de mai sus se poate vedea că pentru a se împlini o operă de organizare în cadrul unei economii naționale, este necesară precizarea idealului economic.

Am arătat că el este determinat de:

idealul politic sau moral;

limitile naturale (minime) ale acțiunii economice legată de necesități peste care nu se poate trece;

de legile generale ale activității economice.

Aceasta din urmă înseamnă că activitatea economică are de observat anumite legi generale care există atât în epoca economiei libere ca și în aceea a celei controlate. Am trecut prea ușor, cu entuziasmul cu care se primesc formele noi, dela economia liberală la acela în care statul, comunitatea sau cel puțin un sentiment al unei majorități oarecari conștiente de drepturile ei, chiar neconștiente printr'o măsură legală, influențează în felul în care el găsește potrivit cu interesele sale, viața economică. Fără să se spună, cel care îndeplinește în practică opera de dirijare economică, urmărește un ideal de completă stăpânire și control a vieții economice și la fel ca și ei, cred masele care nu au decât un rol mecanic, subordonat în procesul de producție, ori nu participă direct la el. În practică se lovesc de greutatea cu care viața economică se lasă influențată de noi măsuri menite să-i dea o altă înțelegere. Dacă noua ordine sau formă nu este destul de severă, reacțiunea este atât de puternică, încât se răstoarnă și ordinea veche ca și cea nouă, iar dacă controlul și dirijarea este prea severă, distruge organele economice existente de a se putea crea alte noi.

Suntem, în toată această discuție în cadrul economiei naționale, în situația delicată a unor vremi care nu sunt încă lămurite asupra sensului dezvoltării viitoare. Există o tendință teoretică spre o subordonare a inițiativei particulare interesului public, indiferent de cine îl exercită și o acceptare a ei de către public și guvernanți. În practica lucrurilor, experiența nu a arătat cât poate fi dusă de departe dacă această intervențiune nu a găsit în nici un caz o formă ideală și automată de lucru, ei sunt necesare o serie întreagă de măsuri legale care să facă să meorgă mecanismul difcil al vieții economice. Mulțimea de legiuri economice care formează în cadrul economiei naționale măsurile de organizare, dovedesc că:

nu sa găsit încă formula după care să se poată realiza o perfectă funcționare a unui sistem de control a vieții economice din partea comunității;

și celace spuneam mai înainte, însăși idea de control și subordonare nu e clară. Unii dintre cei mai mari partizani ai predominării interesului colectiv s'au arătat în practica vieții economice a fi individualiști la fel cu toții cei ce au trăit în epoca „trecută“, a liberalismului.

Aceasta, din cauza lipsei în realitate a unui ideal de urmărit, ceace nu este egal cu o simplă formulă care nu poate ajuta un efort permanent. Interesul colectiv nu înseamnă nimic, nu e un ideal sau un scop la care trebuie să ajungă, e o formă, o metodă de lucru. Când se face din unelaltă scop, rezultatul nu poate fi decât slab și fals. Dar acest lucru e foarte obișnuit azi. Aâtea din „formulele“ care se întrebunțează în propagandă sunt numai metode de lucru, care în aparență presupun în mod necesar un anumit rezultat și care e idealul aparent, pe care însă nu-l urmărește în mod serios nimeni și dovadă este tocmai faptul că nu-l spune direct.

Nu se poate, în ordinea economică, lucra pe baza unor simple înfățișeri de metode și rețete geniale. Tocmai aci este și deosebirea între ordine tehnică și organizare. Pe când ordinea e un fapt mecanic: o succesiune în timp și spațiu după un anumit principiu sau normă, indiferent de rezultatul la care s'ar ajunge, organizarea este o acțiune conștientă, vie, care pretinde o urmărire lămurită a ceea ce e de împlinit, nu cum trebuie împlinit.

Când se imită formele unei ordine sau organizări străine, se păcătuiește prin adoptarea unor forme în mod inevitabil moarte atunci când sunt aduse la noi, căci le lipsește tocmai cea ce le-a dat un înțeles acolo unde a fost creat idealul.

În urmarea discuției de până aici se poate preciza acum că idealul economic al unui neam trebuie să caute:

- a) ajutorarea împlinirii idealului politic și moral al neamului;
- b) realizarea unei bune stări materiale minime pentru populație;
- c) asigurarea unei ordine economice în cadrul statului, în funcție de realitățile economice (bogății, căi de comunicație, instalații) și potențialul uman.

Cele trei puncte de mai sus sunt aranjate în ordinea importanței lor. În general ele trebuie să formeze un sistem și să se caute să fie împlinite toate trei în măsură maximă. În nici un caz nu trebuie însă subordonat un ideal mai mare

în grad unuia mai mic, nici redus pentru motivul că trebuie dat și celor inferioare o satisfacție.

Este un punct de vedere lămurit în această aranjare a ordinii idealurilor economice ale unui neam și trebuie ținută seamă de existența acestei subordonări a idealului economic celui politic, ca problemă principală a economiei naționale.

Toate formele practice de organizare în cadrul economiei naționale trebuie să aibe mereu în vedere cele trei aspecte ale problemei, cele trei idealuri de atins, în practica vieții economice. Acest lucru trebuie lămurit chiar și atunci când în apariția lucrurilor cineva ar avea o activitate limitată la unul dintre cele trei idealuri, cum ar fi bunăoară organizarea unei întreprinderi oarecare.

O subordonare a acestor trei idealuri și o atenție permanentă și simultană asupra lor în toată activitatea economică, este o condiție de reușită căci ea dă unitate în lucru și în același timp e un indemn neîntrerupt pentru un efort corect și în ce sens se îndreaptă și vede rezultatele mai ușor, fiindcă știe unde trebuie să le caute.

Dr. N. N. PETRA.

(Va urma).

Dela Academia Română.

Vasile Netea: „Noi contribuțiuni la cunoașterea vieții și activității lui Visarion Roman. Corespondența sa cu Gh. Barișiu și Iosif Hodoș“. Sibiu, 1942, p. XXV+115.

PREZENTAREA

făcută în ședința Academiei Române dela 10 Iulie 1942, de dl prof. univ. I. Lupaș.

Permiteți-mi, Vă rog Dilor Colegi, să vă atrag atențiunea asupra unei recente publicațiuni de interes deosebit pentru istoria politică-culturală și economică financiară a Românilor din Transilvania.

Mulțumită strădaniei și hărniciei lăudabile a tânărului cercetător Vasile Netea — fost student al Facultății de filosofie și litere a Universității din Cluj — au văzut lumina tiparului aceste fragmente din vasta corespondență a lui Visarion Roman, întemeietorul Băncii Albina din Sibiu, un om cu interes surprinzător de multilateral, din al cărui neastâmpăr creator au pornit numeroase inițiative de progres obștesc.

Printre ele prezintă vădită importanță politică acțiunea relativă la pregătirea și atmosfera conferinței dela Miercurea Sibiului, din primăvara anului 1869, când s'a preconizat pasivitatea Românilor față de

parlamentul budapestan, ca o atitudine protestatară contra dualismului austro-ungar, care desființase la 1867 ființa statală a Marelui Principat Transilvan.

Interesant amănuntul, povestit în scrisoarea lui Visarion Român (Dej 7 Aprilie 1869), arătând că ziaristul Poruțiu, — însărcinat cu traducerea unui articol apărut în „Românul” din București, despre conferința dela Miercurea, lozinca exprimată în cunoscuta formulă italiană *Transilvania fara da se*, — a înțeles, probabil cu intențiune panromânească — să o redea în această traducere românească: *Transilvania, fără de a se anexa la România, nu poate fi fericită*...

Visarion Român credea că Poruțiu ar fi tradus astfel din cauza neștiinței sale — „o măgărie din cele mai cornurate”. E mult mai probabil însă că traducerea aceasta șugubeață era intenționată. Ziaristul Poruțiu, după cum arată activitatea lui dela „*Federațiunea*” din Budapesta, nu era nicidecum un ignorant. El putea să-și dea seama de înțelesul și rostul politic al celor 4 cuvinte italienești. A ținut însă, cu de-a-dinsul, să-l înlăcească *ad hoc*, prin cele 12 cuvinte românești, menite să producă explicabilă neliniște în sufletul dualiștilor dela Budapesta.

Numeroase și foarte interesante informațiuni relative la situațiunea economică financiară a Românilor transilvani din jumătatea a doua a veacului al XIX-lea cuprind aceste contribuțiuni, pe cari editorul V. Netea le însoțește cu un substanțial studiu introductiv (p. V—XXV).

Publicațiunea d-lui V. Netea, poate servi ca îndemn și altor tineri pasionați pentru o cunoaștere mai amănunțită a trecutului românesc, să nu pregete a cerceta cu răbdare bogatele colecțiuni de manuscrise și corespondențe păstrate în depozitele Academiei Române.

Oameni celebri despre criza economică-politică mondială.

De Dr. H. P. P.

Sir Henry Deterding, director-administrator al soc. de petrol „*Royal Dutch*”, în art. „Aurul este o iluzie”, în rev. „*Le mois*” (1 XII. 1931, — 1 I. 1932):

„Ne aflăm astăzi într'o situație care nu e mai puțin decât *grotescă*; o datorăm ușurinții acelor cari ne-au condus și neputinții vizibile a oamenilor cărora le revine sarcina de a o stăpâni. Ne aflăm în prezența unei supraproducții a celor mai multe mărfuri indispensabile salvării vieții omenești; dar pare că *aleargă lumea numai după o singură marfă și această marfă este aurul* ... e vorba de jugul dictatorial al aurului.

„Dacă comerțul lumii ar fi bazat în întregime pe plata în aur, în loc de a fi pe creditele parțiale, *am avea nevoie atunci de tocmai de patru ori atât aur cât există pe lume*... Puțină lume își dă seama că *valoarea aurului este din punct de vedere al spiritului, o iluzie* pe care și-au creiat-o ei înșiși și că vânatoarea după metalul galben este tot așa de vană precum este ireală existența unui strigoi.

„Ca să se permită generației noastre de a progresa pe calea ce i-a fost deschisă de generațiile precedente, este indispensabil de a renunța cât mai curând la acest *fals ideal* pe care o aplicare neinteligentă l-a transformat într'o *amenințare pentru tot ce este sănătos și favorabil progresului uman*... Pe măsură ce se *renunță la aprecierea exagerată a rolului aurului*, se revine la o estimare mai normală a aprecierii *urgisitului* metal.

Fundamentul puterii reale a bogăției tangibile, atârnă dela trei factori. Prosperitatea mondială n'are decât un singur izvor, din care cei trei tributari formează un fluviu puternic. *Creatorul bogăției este munca*. Dar munca nu și-a ajuns deplina sa valoare decât când produsele sale au fost distribuite prin comerț. Comerțul, *el* trebuie să dispună de credite, ca să reunească cele trei surse ale puterii.

Băncile nu sunt decât legături între muncă și comerț. Serviciile ce le aduc sunt apreciable, dar nu e cu cale de a le prețui *peste* valoarea lor. Bancherii nu sunt totdeauna cei mai buni consilieri practici ai unui guvern. Ei nu pot să se rețină de a nu cugeta în termenii monetei, și din cauza aceasta, înconștient *negligă munca*, factorul cel mai important al Triplei înțelegeri. Pe de altă parte, industriașii nu se pot reține de a nu cugeta în termenii *muncii*, fiindcă ea este elementul lor și activitatea lor este ca îmbibată de ea. Această opoziție a celor două puncte de vedere, de care nu se ține întotdeauna seamă, a fost cauza multor erori factice pe cari le-ai putea evita pe viitor, cu condiția de a privi problemele sub unghiul just și de a le trata în manieră convenabilă.

„Morala acestor reflexii este clară. Nu trebuie să ne avântăm dintr'un extrem într'altul și să disprețuim dintr'odată ceea ce am prețuit cu exagerare. *Nu trebuie să negi valoarea aurului, dar, pe de altă parte, nu trebuie să-l mai așezi peste muncă*. Mișcarea prețurilor în piețele materiilor prime va provoca o nouă orientare a politicii economice. Produsele de o importanță vitală vor lua locul care le compete pe tabloul valorilor: *nu se va mai calcula în cifre imagine, ci în elemente de energie*. Nu există nici o îndoială, că în circumstanțe normale, *petrolul, luat într'un sens figurat, ar trebui să valoreze greutatea sa de aur*”.

Cere abandonarea etalonului — aur — și luarea în considerare a valorii petrolului!

„**John Pierpont Morgan** (directorul marelui bănci internaționale J. P. Morgan și Cie., una din autoritățile cele mai necontestate ale finanței americane, a cărei activitate s'a manifestat atât de puternic) a fost unul din cei dintâi să susțină teza că finanța americană ar trebui să contribuie la ridicarea Europei, punând Germania în posibilitate să plătească reparațiile. Dar la teza aceasta da — drept corolar necesar, integritatea economică a Reichului și inoportunitatea sancțiunilor teritoriale. Astfel participarea sa la întâiul comitet consultativ al bancherilor, reuniți de comisia reparațiilor, n'a putut reuși cu rezultatele favorabile escontate de dumniasa“. („Escelsior“, 27 VII 1924).

„**G. K. Chesterton**, scriitorul englez apreciat (+1936), în „Good House Keeping“, Londra, Apr. 1932:

„Eu susțin tocmai contrarul, cu toată hotărîrea, anume că Biserica cea catolică (trecuse în 1925 la catolicism) propovăduiește ca și mai înainte, oamenilor, ceea ce le-a predicat Hristos. Și susțin că ordinea capitalistă de aceea s'a prăbușit, fiindcă n'a ascultat de avertismentele Bisericii catolice, cum s'a prăbușit Ierusalimul odinioară, fiindcă n'a dat ascultare avertismentelor lui Isus. — Cuvintele Papii (din Enciclica „Rerum Novarum“) cu greu au putut să aducă pe capitaliști ca să sdrobească trusturile și cartelele și ca să împartă averile private între săraci. De-ar fi ascultat acum 40 de ani lumea de sfatul Papii, nu ne-am afla astăzi în impasul acesta grozav.

„Hristos ar spune-o în maniera Sa dumnezeiască tot ceea ce proclamă biserica, cu glasuri terestre, în maniera sa lumească. Ar spune că subsistă cele zece porunci, deși le aplicăm de obicei fals.

Să nu poftim vita vecinului, ci ar trebui să ne îngrijim ca vecinul să-și aibă vita în grajd. Dar care o are astăzi, între vecinii noștri? Vitele se țin de mijloacele de producție și au fost din cauza aceasta cumpărate de trusturile de carne. Biserica a avertizat menirea în decursul istoriei sale mai mult decât odată; dar lumea a uitat această avertizare, până când i-a venit la cunoștință primejdia în care se afla. Haosul nostru financiar actual, d. e., n'ar fi nici pe jumătate atât de acut dacă s'ar fi ținut prescripțiile vechi catolice, împotriva uzurării.

Somez pe toți contrarii creștinismului să dovedească cum a suferit naufragiu Hristos și creștinismul. Mai curând se poate dovedi că au suferit eșec toate celelalte, de câte ori s'au închis față de doctrina creștină“.

„**Nitti**, fost min. președ. italian, în „Declinul Europei“ (1922): „Nouile democrații se descoperă a fi hrăpărețe și stricate înlăuntrul lor, ca lipsite de

idealism extern și de o sete nepotolită lăuntrică; pășesc, cum a spus-o odată **Lloyd George**, ca *Bayard* și lucrează ca *Shylock*, incapabile de a îndrăzni să se folosească de o altă formă a luptei, decât de putere și de intrigă“.

„**Savantul H. G. Wells** despre spiritul fineretului englez. Cronicarul stabil la rubrica științifică a revistei de seamă: „Mercur de France“, **Marcel Boll**, cita (în n. 15 XI. 1937) din Wells: „... unul din spiritele cari adâncesc mai mult problemele timpului nostru, stigmatizează *anacronismul* nostru mental: „Un patriotism combativ de detracți care amenință să distrugă civilizația, este ancorat, înainte de toate, la elevi prin lecțiile de istorie: profesorii iau atmosfera dintr'o epocă încă barbară și înflăcărează și fixează această barbarie. Ignoranța generală care domnește chiar în mediile cele mai respectabile, privitoare la realitățile cele mai elementare, este — cred — cauza principală a indispoziției și a amenințărilor epocii noastre. Două a treia parte a profesorilor (englezi) ar trebui să fie aduși la zilele noastre; școlile continuă să reverse, în fiecare an, hoarde noi de ființe agramate, fără de echilibru, lipsite de sensul critic, într'acelaș timp neîncrezătoare și credule, gregare, până la prostie, ușor deviate, ușor înșelate, învățământul (în Anglia) a rămas ceea ce a fost acum 35 de ani“.

Marcel Boll adaugă: „Adevărul spus dincolo de Canalul Mânecii — adevăr spus și dincoace“.

Acelaș **M. Boll** (15 IV. 1938), scriind despre „Umanitățile moderne (Opiniile savanților)“, constată că „... profesorii limbilor moarte își apără cu îndârjire sălbatică limbile cu cari își câștigă pâinea. Aproape toți, cu unele excepții, ca d. e. Régis Mesac care pretinde în excelenta rev. „Les Primaires“, „... o înnoire completă a utilajului gândirii.

Echipamentul așa-zișilor noștri intelectuali (din Occident sau de aiurea) este, în principiu, tot așa de înăpoiat, în raport cu epoca noastră, ca acela al unui fierar de pe la sate în raport cu uzinele Ford“. (**M. Boll** pretindea ca științelor reale să li se dea o mai mare însemnătate).

„**Lloyd George** vorbea despre Germania în a. 1910, deci 4 ani înainte de declararea războiului mondial, în terminii următori:

Dușmanii noștri (politici) studiază mereu stările din Germania și, fiți asigurați, că nu mă țin de oamenii, cari resping studiul instituțiilor și metodelor germane. Dimpotrivă. Dar, de ce să imitezi ce este mai rău și să nu recunoști ceea ce e mai bun? Despre instrucția științifică, despre cunoștințele tehnice ale

Germanilor nu este niciodată vorba pe tribunele de oratori ale Tory-ilor. Le este dor numai de pâinea cea neagră a Germaniei, de recrutarea militară a Germaniei, de lefurile scăzute ale Germaniei.

Există însă și o altă latură a marelui viefi economic: e vorba de asigurarea germană împotriva bătrâneții și a invalidității. Fiecare muncitor german e asigurat în urma acestui admirabil sistem și primește, dacă cade istovit de puteri, din casa de asigurare o sumă oareșcare pentru ca să se poată ținea pe sine și familia sa. Sau primește îngrijirea în casa proprie, sau în spitalele, sanatoriile și casele de reconvalescenți ridicate spre scopul acesta. Sistemul acesta este alimentat în partea cea mai mare din mijloacele proprii ale muncitorului. Și statul plătește o sumă — nu prea mare — dar, totuși, plătește. Am vorbit în Germania cu conducători ai partidului social-democrat și a corporațiilor lor și cu un mare număr de antreprenori, și toți sunt de acord, că asigurarea muncitorească este una din instituțiile cele mai bune ale Germaniei industriale. Ea a dat muocitorului *simțământul siguranței*. Teama, grija chinuitoare de ceea ce poate să aducă ziua de mâine, a dispărut. În loc ca muncitorii, ca la noi, să se căsnească mai departe, bolnavi fiind până 'n ultima clipă, fiindcă nu știu, ce se va alege de familiile lor, în Germania știu că au ca sprijin sistemul acesta impozant de stat și că, dacă — de fapt — cad sau lăncezesc în luptă, nu sunt cu totul părăsiți și că se va face ceva pentru dânsii, pentru nevasta și copilașii lor.

Astfel de instituții să imităm după Germania, nu tarifele de vamă...“ (trad. germ. a vorbirilor: „Vremuri mai bune“, „Bessere Zeiten“, pg. 180—1).

Colaborarea europeană în Africa*).

Articol de fond, redacțional al organului Institutului colonial fascist: „L'Oltre mare“. Roma, Mai, 1933.

„E ciudat că problema colaborării europene în Africa, e tratată mult mai des în reviste și cărți franceze, decât în publicațiile țărilor cărora Africa le-ar putea oferi pământ pentru *massele de populație* cari le debordează granițele, le-ar putea *aduce materii prime* pentru industriile lor și *pieșe de desfacere* pentru produsele lor cari astăzi umplu magazinele și hambarele țărilor mame. Cu toate că este delăturată din discuție, adeseori această colaborare europeană pe continentul negru, ca un vis fantastic, multe personalități

* Un articol fascist care arată dorința vădită a Italiei de a colabora în Africa, ca să se salveze coloniile de primejdia bolșevică și să se găsească o soluție favorabilă pentru întreaga Europă.

marcante și bărbați de stat cu influență, sprijineau pe de altă parte perseverent, planul unei înțelegeri a tuturor statelor europene, cu scopul expres de a *salva coloniile primejdite de propaganda comunistă* și de spiritul răscoalei între indigeni.

Între reprezentanții unor astfel de planuri trebuie să deosebești pe aceia cari se lasă conduși de scopuri cu precăderi politice și pe aceia cari au în vedere în prima linie o colaborare economică, pentru ca să *elibereze Europa de mizeria de astăzi*. Cei dintâiu pledează pentru taxe vamale prohibitive și pași întreprinși pentru apărare; ceilalți se gândesc la o operă de reconstruire în cadre cât mai mari economice, ale cărei urmări binefăcătoare s'ar resfrânge, atât asupra coloniilor, cât și asupra țărilor colonizatoare.

„Africa este de dimensiuni mari de tot, nespun de bogată în comori naturale și — totodată — puțin populată. Dacă națiunile europene cari se *sufocă de supra-producție industrială și de supra-populație* — și-ar aduce aici capitalurile lor implasabile, ar aplica *aici spiritul lor de inventivitate și și-ar ocupa șomerii* pe acest continent care nu este sfâșiat de conflicte istorice, ar fi dată puțința după cuvintele francezului E. L. Guernier, a ducerii în îndeplinire a unei opere uriașe“.

„Premisa la aceasta este însă *unirea!* Pretinde să se abandoneze toate certyurile privitoare la drepturile, cu toate problemele de putere politică. Câmpul de lucru gigantic, *african, trebuie să stea liber în tregei Europei*“.

În ziua de astăzi, completează autorul francez, este *Africa împărțită, contrar oricărei dreptăți, contrar intereselor propriilor posesori*, încât din constelația actuală se poate naște numai nenorocire pe lume. Din popoarele între cari este împărțită astăzi Africa — au, nu-i vorba, unele ca Anglia, Franța și Belgia, capital, dar *n'au coloniști*, altele, ca Spania și Portugalia, *n'au bani*, încât coloniile, în loc să fie de folos, le sunt spre greutate — iar *alătura se află țări sau fără, sau aproape fără de teritorii coloniale, ca Germania și Italia*, cari au coloniști de trimis, dar n'au capital de investit. Starea aceasta rebuește revizuită urgent, după Guernier: trebuie să adune la un loc: coloniști și capital, bogăție și putere de lucru, materii prime și muncă. Țările cu emigranți numeroși, ca Germania, Italia, Polonia, ș. a. m. d. trebuie să procure coloniști pentru teritoriile acelea cari se potrivesc, mulțumită climei, populației europene. Celelalte țări să pună la dispoziție, după un plan metodic: capital și teren de exploatat și se ofere prilej pentru lucrări publice.

Cu sistemul acesta ar fi aprovizionate cu *lucru massele lucrătoare ale Europei pe o jumătate de secol*; ar găsi posibilitatea de plasare un capital de multe miliarde, s'ar crea pentru *comerț un nou curs*,

în valoare de sute de miliarde și zece sau douăsprezece milioane de europeni ar putea să-și găsească o patrie nouă pe platoul african, cu clima-i sănătoasă.

Dacă proiectul lui Guernier, oricât de bine motivat și ori cât de ademenitor ar fi el, nu se poate realiza încă, cu una cu două, proiectele africane propagate de ministrul francez Albert Sarraut, cu o perseverență ce nu cunoaște oboseala, numai utopii nu pot fi socotite... (S. pleda p. o colaborare sistematică a celor șase mari state coloniale).

Și fostul ministru-președ. francez Caillaux s'a exprimat, de curând, în același senz. A arătat supra-populația și supra-producția din Europa. Deoarece micșorarea productivității duce fatal la foamete, e in-omis necesar găsirea a noi piețe de desfacere și de noi rezerve de materii prime. De acestea două ne oferă continentul african.

În Africa spune Caillaux, este singurul mijloc „ca să ducem la bun sfârșit drama europeană“.

Este evident că ținuta celor doi remarcabili bărbați de stat, expusă mai sus, s'a lovit imediat de rezistența rezolută a cercurilor ultra-naționaliste. Li se ripostează că ar fi o ușurință iresponsabilă să ia în combinație puteri streine la dezvoltarea internă a coloniilor; că ar fi o mare greșală să cointeresezi capital strein și puteri de muncă străine la întreprinderile cele mari coloniale, deoarece colaborarea economică aduce cu sine și colaborarea politică și aceasta ar aduce totdeauna la catastrofă.

Ținuta Italiei la problema aceasta n'are nevoie de multe cuvinte. De zece ani chiamă Mussolini într'una Europa la colaborarea aceasta de muncă, o colaborare care — dacă se va îndeplini, va aduce cu sine o nouă epocă a păcii și a bunăstării. Solidaritatea Europei în Africa nu poate însă să ajungă încă fapt împlinit, câtă vreme dăinuiesc încă antiteze, neliniște și încordări între națiunile chemate să se apuce de marea operă a ridicării Africei“. Dr. H. P. P.

Bursa

pe timpul dela 1. VII—14. VII. 1942.

În prima jumătate al acestui ciclu, volumul operațiunilor a crescut la acții, fără urcări apreciable. Valorile cu venit fix au fost mai puțin căutate. Acțiunile au rămas staționare. Hârtiile petrolifere au fost mai căutate. „Telefoanele“ au coborât dela 1500 la 1450. „Reîntregirea“ dela 68 la 70.

Pe la mijlocul ciclului „Consolidarea“ și „Exproprierea“ câștigă 3/4 puncte. În acest compartiment volumul afacerilor a sporit simțitor. Valorile cu venit variabil au fost puțin căutate, cele cu venit fix mai

bine dispuse. Volumul lor a crescut puțin. Dintre acțiuni numai „Telefoanele“ s'au urcat dela 1450 la 1500.

Cătră sfârșitul ciclului valorile cu venit fix sunt mai însuflețite. „Reîntregirea“ se urcă dela 67.5 la 69. „Consolidarea“ și „Rentele unificate“ sunt mai căutate. Acțiunile rămân invariabile. Au apărut multe feluri de acții industriale. Urcare excepțională a înregistrat B. N. R. dela 8400 la 9200.

Banca Națională a României.

Prelungirea termenului de retragere a biletelor de 500 Lei cu chipul fostului Rege Carol II și chemarea la retragere a biletelor de 1000 Lei de culoare cafenie închisă fără surcharge.

Termenul de 15 Iulie 1942, fixat pentru încetarea puterii de circulație a tuturor biletelor de 500 Lei, fără excepție, având chipul fostului rege Carol al II-lea, se prelungește cu încă una lună, până la 15 August 1942.

În seara zilei de 15 August încetează puterea de circulație a acestor bilete

După această dată ele vor putea fi preschimbate numai până la 15 Septembrie 1942 inclusiv și numai la ghișeele Băncii Naționale din București și provincie.

Publicul este rugat de pe acum, să prezinte aceste bilete la preschimbare, cunoscând că nu se vor mai acorda alte termene noi.

Dela 15 Septembrie 1942 rămâne în circulație numai biletul de 500 Lei de culoare cafenie, cu filigran continuu „BNR“ în hârtie.

Sunt chemate deasemenea la retragere și preschimbare și biletetele de 1000 Lei, de culoare cafenie închisă, cari înfățișează privite în zare, pe cercul alb din mijloc, capul fostului rege Carol al II-lea și peste care nu s'au tipărit cele „două țărânci cu sapa pe umăr“.

Termenul de retragere al acestor bilete expiră la 30 Septembrie 1942 inclusiv, când încetează puterea lor de circulație.

După expirarea acestui termen, vor mai rămâne în circulație două tipuri de bilete de 1000 Lei:

I. Cel de culoare cafenie închisă, care poartă pe cercul alb din mijloc „două țărânci cu sapa pe umăr“ și

II. Cel nou, de culoare roz cu marginea albăstruie, care înfățișează, privit în zare, pe cercul alb din mijloc, capul lui Traian, sub care este tipărit cu litere negre „Una mie Lei“.

CRONICA.

Dela Consiliul Superior Bancar. Consiliul Superior Bancar, jurisdicție supremă de supraveghere a funcțiunilor întreprinderilor bancare din țară, a pronunțat între altele următoarele decizii.

1. A admis fuziunea Băncii Generale de Economie din Sibiu s. a. (cu capital de Lei 80.200.000) cu Casa Generală de Păstrare din Brașov s. a. (cu capital de Lei 51.000.000), sub denumirea nouă de „Banca generală de Economii din Sibiu“ s. a., cu sediul în Sibiu (cu capital reunit de 131.200.000 Lei).

Prin aceeași deciziune s'a admis băncilor reunite denumirea paralelă în limba germană, de „Hermanstaedter und Kronstaedter Allgemeine Sparrkasse“, s'a respins însă cererea administratorilor petiționari de a se încuviința băncilor reunite și o denumire în limba maghiară, constatându-se că petiționarii n'au avut mandat să formuleze asemenea propunere și că adunarea generală a acționarilor, care a decis și fixat denumirea nouă a întreprinderii, chiar a eliminat pe cea maghiară;

2. A dispus disolvarea și lichidarea Băncii Comerțului din Olt s. a. din Slatina, fiindcă n'a publicat autorizarea fuziunii sale și ultimele bilanțuri; și

3. A pus deasemenea în stare de lichidare și a disolvat societățile anonime cooperative pentru comerțul de bancă: Banca de credit Mărunt din Bacău, Banca de credit Mărunt și Economie din Podul Iloaei jud. Iași, Banca de Credit Mărunt din Buhuși.

Circulația fiduciară, după cum a afirmat d-l ministru Stoenușcu nu s'a mai schimbat de cinci luni și trebuințele statului au putut fi acoperite fără a mai recurge la impozite noi.

Subscrierea la „Imprumutul Reîntregirei“ a reușit pe deplin, depășind suma de 18 miliarde Lei. Cea mai mare parte a acestui împrumut s'a folosit pentru armament și munițiune.

D-l ministru într'o ședință a Consiliului, a comunicat, că valuta noastră e în continuă ameliorare față de cele străine, și că urcarea prețurilor nu e cauzată de noua emisiuni de bilete B. N. R. Situația economică s'ar ameliora și mai mult, dacă publicul ar scoate din ascunzișuri banii dosiți — a mai afirmat D-sa.

Economiștii germani se ocupă cu convocarea unei conferințe europene pentru stabilirea anului economic 1942/3. Scopul principal al acestei conferințe ar fi introducerea unui „clearing“ și în domeniul alimentar, între statele agricole și cele industriale ale „Europei Noi“. Până acuma a aderat numai Finlanda la această idee. Dacă ar reuși acest clearing, atunci

s'ar păși la înființarea unui clearing industrial și de meserii.

Situația agricolă a țării. Într'o ședință a Consiliului de miniștri s'a raportat că planul agricol pe anul curent s'a executat în o măsură de 94%. S'au arat și sămănat în primăvara a. crt. 10.632.199 ha cu toată primăvara scurtă și greutățile cauzate din lipsă de transporturi și brațe de lucru.

Problema prețurilor. Guvernul a hotărât ca deodată cu stabilirea prețului cerealelor, să fixeze și o normă generală a prețurilor, luând de bază prețul grâului. Prețul grâului se va fixa atât în raport cu cheltuielile de producție cât și cu cantitățile obținute la recoltă. Anul acesta e considerat ca deficitar pentru cultura grâului și deci și prețurile se vor stabili conform realităților existente. Acest preț va fi exprimat în coeficienți în raport cu coeficientul 100 pentru grâu.

Dupăce vor fi stabilite prețurile la toate speciile de cereale pe această bază, se va proceda la coordonarea prețurilor altor sectoare și anume: agricol, industrial, viticol, forestier, zootehnic, muncă, transporturi, salare.

Se face astfel un pas hotărât — deși cam tâziu — spre o ameliorare generală a situației economice.

Controlul averilor. S'a ordonat cercetare contra mai jos numiților, pentru sume cheltuite în mod nejustificat din banii publici: Viorel Tilea, fost ambasador la Londra pentru Lei 2.5 mil.; Ernest Urdăreanu fost ministrul Curții Regele Lei 29 mil.; M. Teianu fost secretar general în Ministerul Finanțelor Lei 600 mil., Frații Moruzov Lei 191 mil. etc.

TABELE

pentru calcularea impozitului pe salariile și pensiile funcționarilor publici și particulari și ale muncitorilor.

Lei 125.—

In depozit la:

Librăria „DACIA TRAIANĂ“ S.A.

Sibiu, Piața Unirii Nr. 7, str. Regina Maria Nr. 20, str. Regele Mihai I. Nr. 15